

Sygn. akt VI U 1029/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2015 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 4 marca 2014 r., znak: (...)

w sprawie: K. W.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

oddala odwołanie.

Sygn. Akt VIU 1029/14

UZASADNIENIE

[**Przewodniczący** 00:01:23.150] Z..., zostanie ogłoszone uzasadnienie, które zastąpi..., zastępuje pisemne uzasadnienie wyroku. Decyzją z dnia 4 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił wnioskodawcy K. W. przyznania emerytury, dochodzonej na podstawie artykułu 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Dziennik Ustaw z 2013 roku pozycja 1440 z późniejszymi zmianami w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Dziennik Ustaw z 1983 roku numer 8 pozycja 43 ze..., z późniejszymi zmianami. Wskazując, iż ubezpieczony do dnia 1 stycznia 1999 roku nie udokumentował 15-tu lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Decyzja ta rozpoznawała wniosek ubezpieczonego o emeryturę z dnia 21 lutego 2014 roku. W uzasadnieniu decyzji odmownej organ rentowy wskazał, iż od 25 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku ubezpieczony wykonywał pracę w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej, co nie daje prawa do przejścia na emeryturę w wieku niższym niż podstawowy wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzn 67 lat. Jako członek spółdzielni wykonywał ubezpieczony pracę na rzecz tej spółdzielni w następstwie ciążącego na wnioskodawcy obowiązku członkowskiego. W tym okresie ubezpieczony nie miał statusu pracownika i nie był zatrudniony na umowę o pracę. Organ rentowy podkreślił, że do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, uprawniającego do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury nie wlicza się innych okresów zatrudnienia niż zatrudnienie w charakterze pracownika zatrudnionego na umowie o pracę. Jednocześnie organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony legitymuje

się ogólnym stażem wymaganym do emerytury w wymiarze 26-ciu lat, 7-miu miesięcy i 24 dni. Odwołanie od tej decyzji wniósł ubezpieczony, domagając się zmiany decyzji i przyznania prawa do emerytury na podstawie artykułu 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ubezpieczony w odwołaniu twierdził, że w okresie, którego nie uwzględnił organ rentowy to jest od 25 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku był pracownikiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K., zatrudnionym na umowę o pracę i powoływał się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 roku, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że decydująca jest ocena czy praca wykonywana jest, bądź była na podstawie stosunku pracy, a więc w charakterze pracownika czy też na podstawie innego stosunku zatrudnienia. Z tym, że jeżeli istnieje rozbieżność pomiędzy nawiązanym formalnie stosunkiem pracy lub jego nazwą przyjętą przez strony a rzeczywistym stanem rzeczy w tym znaczeniu, iż praca faktycznie wykonywana jest pod kierownictwem pracodawcy w rozumieniu artykułu dwu..., 22 kodeksu pracy i wykazuje także inne cechy uważane za definiujące stosunek pracy, to istnieją zawsze podstawy do domagania się ustalenia, iż w istocie strony łączył stosunek pracy a nie inny stosunek zatrudnienia. Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie domagał się jego oddalenia podtrzymując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje. Ubezpieczony w okresie od 1 stycznia 1975 roku do 24 lipca dz..., 1977 roku pracował, jako kierowca ciągnikowy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Si..., w S.. Następnie od dnia 25 lipca 1977 roku na podstawie umowy o pracę podjął zatrudnienie w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej imienia W. P. w K.. Spór, spór w niniejszej sprawie dotyczył późniejszego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w tej spółdzielni, gdyż ubezpieczony twierdził, iż także okres do 31 grudnia 1998 roku był okresem jego pracowniczego zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej. Ubezpieczony w odwołaniu i w toku procesu powoływał się na świadectwo pracy wystawione przez tę spółdzielnię oraz na umowę o pracę, której odpis dołączył do odwołania z 25 lipca 1977 roku, a oryginał okazał na rozprawie. Rozważając ustalony stan faktyczny w sprawie Sąd Okręgowy wskazał jed..., wskazuje jednakże zebrany w sprawie materiał dowodowy nie wskazywał, aby ubezpieczony pracował w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K. na podstawie stosunku pracy od dnia 1 stycznia 1978 roku. Wskazać bowiem należy, że na podstawie do..., dowodów z dokumentów zebranych w aktach osobowych ubezpieczonego, nadesłanych przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w K., Sąd Okręgowy ustalił, że 30 grudnia 1977 roku ubezpieczony złożył wniosek o przyjęcie go w poczet członka Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K. z dniem 1 stycznia 1978 roku. Uchwałą Zarządu z dnia 30 grudnia tysiąc dziewięćset dziewięć..., 77 roku, uchwałą walnego zgromadzenia z tysiąc..., z 30 grudnia 1977 roku został przyjęty na członka spółdzielni i wpisany do rejestru członków spółdzielni. Następnie jak wskazują dokumenty w postaci kart ewidencji pracy i dochodów ubezpieczonego spółdzielcy, ubezpieczony był wynagradzany według dniówek obrachunkowych. A w dniu 22 maja 2002 roku zu..., wypowiedział ubezpieczony K. W., wypowiedział członkostwo w spółdzielni w ustawowym terminie. Zatem w okresie od 1 stycznia 1978 roku do 31 grudnia 1998 roku w okresie, który mógł być brany pod uwagę przy ocenie uprawnień do emerytury z artykułu 184 ustawy o emeryturach i rentach, ubezpieczony był członkiem spółdzielni. W odwołaniu ubezpieczony twierdził, że był pracownikiem. Natomiast w, w czasie przeprowadzenia dowodu z przesłuchania ubezpieczonego stwierdził on, że może pisał wniosek o przyjęcie na poczet, czy w poczet członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K..., w K.. Ja pisałem pismo, że wypowiadam członkostwo w tej spółdzielni. I że chyba był wynagradzany według dniówek obrachunkowych. Zgodnie z artykułem 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustępem 1 tego artykułu, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w artykule 32, 33, 39 i 40 jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: po pierwsze, okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych, do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w artykule 27. Zgodnie z ustępem 2 tego artykułu emerytura, o której mowa w ustępie 1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych.

[**koniec części** 00:14:15.125] (...)_02

[**Przewodniczący** 00:14:15.338] Były na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem zakładu na duch..., na dochody budżetu państwa. Artykuł 184 ustęp 1 mówiąc o dotychczasowych przepisach, wy..., ma na myśli przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Paragraf 2 ustęp 1 tego rozporządzenia stwierdza, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń, na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Ustęp 2 paragrafu 2 stwierdza, że okresy pracy, o których mowa w ustępie 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie paragrafu 1 ustępu 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Natomiast paragraf 4 ustęp 1 tego rozporządzenia mówi, iż pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki. Osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Z paragrafu 4 ustępu 1 rozporządzenia wynika, zatem wyraźnie, że aby nabyć prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, osoba, która wnioskuje o świadczenie, musi mieć okres, musi mieć status pracownika i wykonywać pracę na podstawie stosunku pracy. Natomiast zebrane w sprawie dowody wskazywały jednoznacznie na to, iż ubezpieczony, zwłaszcza dowody z akt osobowych, iż ubezpieczony był z..., nie miał statusu pracownika w okresie od 1 stycznia 1978 roku do 31 grudnia 1998 roku i również później, ale późniejszy okres nie jest brany pod uwagę przy ocenie uprawnień emerytalnych. Tylko był związany stosunkiem członkostwa, który jest, w sensie formalno-prawnym, innym stosunkiem prawnym, niż stosunek pracy. W potocznym rozumieniu pracownik może wykonywać pracę na różnych podstawach prawnych i uznaje, że jest to samo. Natomiast w sensie prawnym, podstawa prawna zatrudnienia nie jest obojętna, zwłaszcza przy ocenie uprawnień emerytury, o której mowa w art. 184 ustawy emerytalnej, w związku z art. 32 tej ustawy. To, że spółdzielnia, Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w K. wystawiła ubezpieczonemu świadectwo pracy, nie mogło mieć decydu..., świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i świadectwo pracy, nie może mieć decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem o podstawie prawnej wykonywania zatrudnienia nie decydują dokumenty prywatne, takie jak świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, czy też świadectwo pracy, lecz istota nawiązanego stosunku prawnego. A z kolei dokumenty z na..., akt osobowych, nadesłanych przez spółdzielnię, wskazują wyraźnie, że ubezpieczony od 1 stycznia 1978 roku przyjęty został w poczet spółdziel..., członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej i dopiero w 2002 roku wypowiedział ten stosunek członkostwa. Ubezpieczony powoływał się na jedno z orzeczeń Sądu Najwyższego, na jedno z orzeczeń Sądu Najwyższego, ale wskazać należy, że w niniejszej sprawie dokumenty z akt osobowych w..., jednoznacznie wykluczały, aby ubezpieczony wykonywał pracę na podstawie stosunku pracy. Jest szereg innych orzeczeń Sądu Najwyższego, w któ..., który w takim stanie faktycz..., które w takim stanie faktycznym wykluczały możliwość zakwalifikowania stosunku członkostwa w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej, jako stosunku pracy. W wyroku z dnia 8 grudnia dwa tysiące dziewię..., dziewiętego roku I UK 186/09, opublikowanym w systemie informacji prawnej LEX pod numerem 57 78 10, Sąd Najwyższy wskazywał, że przyjęcie pracownika w poczet członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej powoduje dorozumiane rozwiązanie dotychczasowego stosunku pracy, za porozumieniem stron. Członek Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) może pozostawać z tą spółdzielnią w pracowniczym stosunku pracy. Okres wykonywania pracy w charakterze członka spółdzielni nie może zostać zaliczony do okresu, od którego zależy nabycie prawa do wcześniejszej emerytury, z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu tego orzeczenia, Sąd Najwyższy podkreślił, że aktem szczególnym regulującym wykonywanie pracy na, przez członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej, jest Ustawa z dnia 16 września 1982 roku, Prawo spółdzielcze. W art. 155 paragrafie 1 tej ustawy stwierdza, stwierdza się, że zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obow..., i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni. Zgodnie z art. 156 paragrafem 1 tej ustawy, oprócz członków, spółdzielnia może zatrudniać także ich domowników. Natomiast zatrudnienie osób niebędących członkami spółdzielni jest regulowane w art. 157 ustawy. Przepis ten stanowi, że spółdzielnia poza członkami i domownikami, może zatrudniać stosownie do swoich potrzeb również inne osoby, na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy. Tak, więc z przepisów tych wynika, że członkowie spółdzielni produkcyjnej i ich domownicy mogą świadczyć pracę na rzecz spółdzielni wyłącznie w oparciu o stosunek członkostwa. Umowa o pracę lub umowy cywilnoprawne mogą zaś być zawierane jedynie z osobami, które nie są członkami Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej. Także w tym orzeczeniu Sąd Najwyższy stwierdził, że w przypadku nawiązania z pracownikiem Spółdzielni Produkcyjnej stosunku członkostwa, dochodzi do dorozumianego rozwiązania stosunku pracy za porozumieniem stron, a członek tej spółdzielni nie może pozostawać z nią w pracowniczym stosunku zatrudnienia. W związku z tym nawet, gdy ubezpieczony powo..., zawarł umowę o

pracę 25 lipca 1977 roku z Rolniczą Spółdzielnią Produkcyjną w K., to w momencie złożenia wniosku o przyjęcie w poczet członków i wydania uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni o przyjęciu ubezpieczonego w poczet członków, ta umowa rozwiązała się za porozumieniem stron, a ubezpieczony stał się członkiem spółdzielni. Takie stanowisko prezentował Sąd Najwyższy także w orzeczeniu z 25 stycznia 2005 roku, w sprawie I UK 142/04, opublikowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego z 2005 roku numer 17 pozycja 272, a także Sąd Apelacyjny w Krakowie w orzeczeniu z dnia 10 kwietnia 2013 roku, III AUa 1428/12, opublikowanym w systemie informacji prawnej LEX pod numerem 131 32 95, jak również Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie III AUa 181/12 i Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie III AUa 339/13. Rozstrzygając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy miał także na uwadze, iż nawet przy założeniu, że ubezpieczony wykonywał pr..., pracę na podstawie stosunku pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ś..

[**M** 00:25:38.466] W Ś..

[**Przewodniczący** 00:25:38.736] P..., przepraszam, w Ś.. No to okres i czy okres ten był okresem pracowniczego zatrudnienia ubezpieczonego, to ten okres pracy i tak był znacznie krótszy od wymaganego 15 letniego pra..., okresu pracowniczego zatrudnienia na podstawie, którego wykonywana byłaby praca w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Bez okresów z..., zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K..., w K., bez zaliczenia tego okresu, ubezpieczony nie spełnił warunku, o którym mowa w paragrafie 4 ustępie 1 powołanego Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku, a zatem nie spełnił wszystkich wymaganych przesłanek do nabycia prawa do emerytury, na podstawie artykułu 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z tym, na podstawie artykułu 477 ze znacznikiem 14 paragraf 1 kodeksu postępowania cywilnego, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie i orzekł jak w sentencji wyroku. Na tym wygłoszenie uzasadnienia zakończono.